

การดูดวงผ่านช่องทางออนไลน์ในสังคมไทยร่วมสมัย

Online Horoscopes in Contemporary Thai Society

1. ชานนท์ ไชยทองดี*, 2. อภิญญา ขอกกลาง
1. Chanont Chaithongdee, 2. Apinya Khorklang

สังกัด: 1. คณะครุศาสตร์และการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

2. โรงเรียนบ้านหนองหิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

Affiliation: 1. Faculty of Education and Human Development, Sisaket Rajabhat University

2. Ban Nong Hin School, Sisaket Primary Educational Service Area Office 1

*Corresponding author: chanont.c@sskru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดูดวงผ่านช่องทางออนไลน์ในสังคมไทยร่วมสมัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มุ่งวิเคราะห์การดูดวงออนไลน์ที่กำลังได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในปัจจุบัน โดยวิเคราะห์การนำเสนอการดูดวงจากจากสื่อออนไลน์ 3 ประเภท ได้แก่ อินสตาแกรม (Instagram) เฟซบุ๊ก (Facebook) และติ๊กต็อก (TikTok)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ธุรกิจการดูดวงออนไลน์ พบว่า การประกอบธุรกิจดูดวงในสื่อออนไลน์เป็นช่องทางในการแสวงหา รายได้ และช่วยเหลือผู้อื่นโดยการเป็นที่ปรึกษาหรือเป็นที่พึ่งพาทางจิตใจ

2. จิตวิทยากับโหราศาสตร์ในการดูดวงออนไลน์ พบว่า หมอดูจะต้องมีทักษะในการพูดและสามารถ เป็นที่ปรึกษาที่ดีได้

3. ความนิยมในการดูดวงผ่านช่องทางออนไลน์ พบว่า ช่องทางออนไลน์ที่ผู้เข้าใช้บริการและหมอดู นิยมใช้มากที่สุดคือ เฟซบุ๊ก สำหรับการดูดวงด้านที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ ด้านความรัก

4. ความโดดเด่นของบัญชีหมอดูออนไลน์ที่มียอดการติดตามสูง พบว่า หมอดูจึงมีวิธีการสร้างความ โดดเด่นให้กับบัญชีของตนเพื่อให้เกิดความน่าสนใจแก่ผู้ติดตาม

5. กลยุทธ์การดึงดูดความสนใจในการดูดวงออนไลน์ พบว่า มี 5 วิธีการ ได้แก่ 1) การใช้ฉันทนาภาษาที่ โดดเด่น 2) การสร้างรีวิวจากผู้ที่ใช้บริการจริง 3) การจัดโปรโมชั่นลดราคา 4) การแนะนำแนวทางแก้ปัญหา และ 5) กลยุทธ์ทางการตลาด โดยวิธีการที่นิยมใช้มากที่สุด คือ การรีวิวจากผู้ที่ใช้บริการจริง

คำสำคัญ: 1. ดูดวงออนไลน์; 2. สังคมไทยร่วมสมัย

ABSTRACT

This research article aimed to study online horoscopes in contemporary Thai society. This study is a qualitative research focused on analyzing the growing popularity of online fortune-telling. The analysis is based on three types of online media: Instagram, Facebook, and TikTok.

The research found that:

1. Online Fortune- Telling Business: It was found that conducting horoscope businesses in online media is a channel for earning income and providing assistance to others by offering advice or psychological support.
2. Psychology and astrology in online fortune telling. It was found that fortune tellers must have speaking skills and be able to be good advisors.
3. The popularity of online horoscopes It was found that the application with the most users of horoscope services and the application that fortune tellers use as the most popular channel for prediction is Facebook. It was found that love fortune telling.
4. The prominence of online fortune teller accounts with high followers It was found that fortune tellers have a way to make their accounts stand out to make them attractive to their followers.
5. Tactics to attract attention in online horoscopes It was found that there are 5 methods: 1) using distinctive words, 2) generating reviews from actual users, 3) organizing discount promotions, 4) introducing solutions, and 5) The most popular marketing tactic is to review real users.

Keyword: 1. Online horoscopes; 2. Contemporary Thai society

บทนำ

เหตุการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ส่งผลให้รูปแบบและวิถีชีวิตในสังคมแบบเดิมมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ท่ามกลางสภาพเศรษฐกิจที่กำลังอยู่ในสภาวะตกต่ำทั่วโลก เช่นนี้ ส่งผลให้หลายคนต้องพบเจอกับปัญหาต่าง ๆ คนไทยมีค่านิยมความเชื่ออย่างหนึ่งคือการเชื่อถือเรื่องโชคลางและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โดยเฉพาะความเชื่อในเรื่องของการทำนายดวงชะตา นับเป็นอีกเรื่องที่คนไทยบางกลุ่มนิยมเป็นอย่างมาก เพราะมีความเชื่อว่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นในชีวิตเป็นเรื่องของเวรกรรมเก่าซึ่งได้ยื่นกันอยู่เสมอกับประโยคที่ว่าชะตาฟ้าลิขิต หลายคนจึงต้องการที่จะรู้อนาคตของตนเอง เพื่อจะได้ระวังตัวและหาทางแก้ไขไว้ก่อน ดังนั้นจึงเลือกใช้วิธีการทางโหราศาสตร์เข้ามาช่วย การทำนายมีหลายรูปแบบและผู้คนให้ความสนใจกันอย่างกว้างขวาง เนื่องจากเชื่อว่าสามารถบอกให้รู้ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต เหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน และเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตของผู้ที่ต้องการรู้ดวงชะตาได้ ซึ่งเราจะเห็นได้ว่าโหราศาสตร์เป็นศาสตร์ที่มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน ในปัจจุบันคนไทยส่วนใหญ่ยังนิยมดูดวงกันอย่างแพร่หลายในทุกเพศทุกวัย จนเรียกได้ว่าน้อยคนนักที่ครั้งหนึ่งในชีวิตจะไม่เคยดูดวงของตนเองเลย

ปัจจุบันเทคโนโลยีด้านการติดต่อสื่อสารมีความแพร่หลายและสามารถเข้าถึงได้สะดวกมากขึ้น การดูดวงจากหมอดูในแบบเดิมที่ต้องเดินทางไปหาหมอดูหรือต้องดูแบบตัวต่อตัวกับหมอดูเท่านั้น เริ่มเปลี่ยนมานิยมการดูดวงแบบออนไลน์ที่สะดวกและรวดเร็ว สามารถเข้าดูได้ตลอดและรูปแบบของการดูดวงที่มีให้เลือกหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการดูดวงไฟปซี การดูลายมือ การดูดวงตามวัน เดือน ปีเกิด การดูกราฟชีวิต กระทั่งการดูหมายเลขโทรศัพท์ รวมถึงชื่อและลายเซ็น เป็นต้น โดยการดูดวงผ่านสื่อออนไลน์ประเภทต่าง ๆ ที่เห็นทั่วไปมีให้เลือกจำนวนมาก ทั้งยังมีการผนวกให้เข้ากับเทคโนโลยีในปัจจุบัน ซึ่งผู้ใช้บริการสามารถเลือกหมอดูได้จากการดูรีวิวที่เคยมีผู้เข้าไปใช้บริการดูดวงมาก่อนเพื่อเป็นตัวช่วยในการตัดสินใจเลือกดูดวงชะตากับหมอดู

คนใดคนหนึ่ง ในปัจจุบันพบว่ามียอดดูออนไลน์ให้เลิกใช้บริการเป็นจำนวนมาก หมอดูหลายคนมีการปรับตัว และรูปแบบการนำเสนอการดูดวงของตนไปสู่รูปแบบใหม่ เช่น การถ่ายทอดสด (Live) ทำนายดวงฟรีให้ผู้เข้ามาไปแสดงความคิดเห็นในช่องทางออนไลน์ของหมอดู ซึ่งในสื่อโซเชียลมีเดียต่าง ๆ ที่พบมียอดดูออนไลน์หน้าใหม่เพิ่มขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง หมอดูที่มีชื่อเสียงต่างมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดูดวงของตนให้สอดคล้องกับยุคสมัยมากขึ้น หมอดูหลายคนนอกจากจะรับดูดวงโดยใช้สื่อประกอบการทำนายในรูปแบบต่าง ๆ ยังพบว่ามี การใช้กลวิธีต่าง ๆ เข้ามาช่วยในการดึงดูดความสนใจให้กลุ่มคนดูดวงเลือกที่จะมาดูดวงกับตน ซึ่งกลวิธีการดึงดูดความสนใจจะมีความแตกต่างกันไปตามเอกลักษณ์ของหมอดูแต่ละคน และแตกต่างกันไปตามรูปแบบหรือช่องทาง (Platform) ของสื่อออนไลน์แต่ละประเภทที่หมอดูเลือกใช้ จนเกิดเป็นอีกหนึ่งอาชีพธุรกิจที่น่าสนใจในโลกออนไลน์ นอกจากนี้ยังมีการให้คำปรึกษาของหมอดูที่ควบคู่ไปกับการดูดวง ซึ่งนอกจากทำนายดวงแล้ว หมอดูจะคอยรับฟังปัญหา และช่วยคิดหาทางแก้ปัญหาให้กับคนที่มาดูดวง

จากการสำรวจงานวิชาการที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่า มีงานวิชาการที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการดูดวงออนไลน์ เช่น งานของ กิตติคุณ พลวัน (2561) ได้ศึกษาการกลยุทธการสื่อสารของหมอดูออนไลน์ 5 ด้านหลัก ได้แก่ แพลตฟอร์ม เนื้อหา การสื่อสารการตลาด การบริหารจัดการ และรูปแบบการให้บริการ งานของ โสภิตา พลสา (2564) ได้ศึกษาพฤติกรรมและการพยากรณ์โหราศาสตร์ของผู้บริโภคผ่านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย งานของ ปุณณพริย เจียวิริยบุญญา (2564) ที่ศึกษามานุษยวิทยาการพยากรณ์: ประสบการณ์ในการพยากรณ์ดวงชะตาบนพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ในชีวิตประจำวันของชาวดิจิทัลไทย งานของ อธิษฐ์ ธีระชัยโสภณ (2565) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจและความภักดีของผู้บริโภค ในการอ่านคำพยากรณ์ดวงชะตาผ่านช่องทางออนไลน์ในเขต กรุงเทพฯ และปริมณฑล และงานของ อภิญา สารพันธ์ และคณะ (2565) ได้ศึกษาการวิเคราะห์วิชาโหราศาสตร์ ที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดขอนแก่น งานวิจัยดังกล่าวทำให้ทราบว่าจากข้อความข้างต้น จะเห็นได้ว่าการพยากรณ์ดวงชะตามีบทบาทสำคัญในชีวิตของชาวไทย นอกจากนี้หมอดูหลายคนพัฒนาวิธีการ และรูปแบบการทำนายของตนให้เท่าทันเทคโนโลยี เนื่องจากปัจจุบันช่องทางติดต่อต่าง ๆ ทางออนไลน์สามารถเข้าถึงได้ง่ายและสะดวกรวดเร็วต่อการติดต่อสื่อสาร ซึ่งผลการศึกษาพบว่าผู้คนส่วนใหญ่ที่พบในโลกออนไลน์ให้ความสนใจและมีความเชื่อในเรื่องการดูดวงพยากรณ์ชีวิตเพิ่มมากขึ้น

จากที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและเล็งเห็นว่าการดูดวงออนไลน์ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ในปัจจุบัน โดยผู้คนสามารถที่จะรับรู้ข่าวสารและวิธีการดูดวงผ่านทางแอปพลิเคชันต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น สื่อออนไลน์ที่นำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ สื่อออนไลน์ประเภทอินสตาแกรม เฟซบุ๊ก และติ๊กต็อกที่กำลังได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ส่งผลให้เกิดธุรกิจการดูดวงออนไลน์ขึ้นมา งานวิจัยนี้จะนำเสนอผลการศึกษาดูดวงออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของหมอดูที่ใช้การดูดวงมาเป็นช่องทางในการทำธุรกิจ การนำจิตวิทยา มาประกอบการทำนาย กลวิธีที่หมอดูใช้ดึงดูดความสนใจกลุ่มคนดูดวง และความโดดเด่นของบัญชีหมอดูในสื่อออนไลน์แต่ละประเภทที่ยอดการติดตามสูง รวมไปถึงความนิยมในการดูดวงผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อวิจัยว่า เพราะเหตุใดในยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วพร้อมกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีเช่นนี้ การดูดวงชะตาจึงยังเป็นที่นิยมอยู่อย่างกว้างขวาง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการดูดวงผ่านช่องทางออนไลน์ในสังคมไทยร่วมสมัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1. การคัดเลือกข้อมูล

การคัดเลือกข้อมูล ผู้วิจัยได้เลือกสื่อออนไลน์ที่กำลังเป็นที่นิยมและมีผู้ใช้งานเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะนำมาใช้ในการรวบรวมข้อมูลการดูดวงออนไลน์ โดยคัดเลือกจากบัญชีผู้ใช้งานที่มีการเปิดรับทำนายดวงชะตาในรูปแบบต่าง ๆ และบัญชีผู้ใช้งานที่มีเนื้อหาการเผยแพร่ข้อมูลในลักษณะของการทำนายดวงชะตา โดยจะเลือกใช้บัญชีออนไลน์ที่มีผู้ติดตามตั้งแต่ 10,000 บัญชีขึ้นไป มาใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งจะแสดงรายละเอียดในหัวข้อ 4.3

2. แหล่งที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกเก็บรวบรวมข้อมูลจากสื่อออนไลน์ จำนวน 3 ประเภท ได้แก่

2.1 สื่อออนไลน์ประเภทเฟซบุ๊ก

2.2 สื่อออนไลน์ประเภทอินสตาแกรม

2.3 สื่อออนไลน์ประเภทติ๊กต็อก

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากสื่อออนไลน์ที่ได้คัดเลือกไว้โดยวิธีการสำรวจข้อมูล เพื่อใช้รวบรวมข้อมูลจากบัญชีผู้ใช้งานที่มีเนื้อหาการเผยแพร่ข้อมูลในลักษณะของการทำนายดวงชะตา ด้วยการเก็บข้อมูลที่เป็นรูปภาพ การรีวิว (Review) และข้อความที่ใช้ดึงดูดกลุ่มคนดูผ่านแอปพลิเคชันออนไลน์

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

4.1 กำหนดหัวข้อที่จะวิจัย รวบรวมเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการวิจัย และนำมาอ้างอิงในการวิจัย

4.2 กำหนดขอบเขตของการวิจัย ด้านเนื้อหาผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่องที่หมอดูใช้การดูดวงมาเป็นช่องทางในการทำธุรกิจ การนำจิตวิทยามาประกอบการทำนาย กลวิธีที่หมอดูใช้ดึงดูดความสนใจกลุ่มคนดูดวง ความโดดเด่นของบัญชีหมอดูในสื่อออนไลน์แต่ละประเภทที่มียอดการติดตามสูง และความนิยมในการดูดวงผ่านช่องทางออนไลน์ จากนั้นกำหนดขอบเขตด้านพื้นที่ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกเก็บข้อมูลผ่านช่องทางออนไลน์จากสื่อออนไลน์ที่กำลังเป็นที่นิยมและมีผู้ใช้งานเป็นจำนวนมาก จำนวน 3 ประเภท ได้แก่ เฟซบุ๊ก อินสตาแกรม และติ๊กต็อก และได้รวบรวมข้อมูลบัญชีผู้ใช้งานที่มีเนื้อหาการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการทำนายดวงชะตา

4.3 กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อมูล ในที่นี้ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการเลือกบัญชีของหมอดูออนไลน์ที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จากที่รวบรวมมาได้ 36 บัญชี โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์การคัดเลือกจากบัญชีผู้ใช้งานที่มีผู้ติดตามตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป ดังนี้

4.3.1 บัญชีออนไลน์ประเภทอินสตาแกรมที่มีผู้ติดตามตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไปจำนวน 8 บัญชี

1) Chillchilltarot

2) Tiny_milly

3) chewa_59

4) _thesuntarot_

5) lollipop.tarot

6) Awitchjourney

7) chokd9999

8) Myyytarrot

4.3.2 บัญชีออนไลน์ประเภทเฟซบุ๊ก ที่มีผู้ติดตามตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป จำนวน 18 บัญชี

- 1) ดูดวง by แม่หมอก้อย
- 2) ดูดวงความรัก 2 0 2 0
- 3) ดูดวงกับอาจารย์คิม
- 4) แม่หมอไอย์
- 5) หมอดูเจ็ดดาว
- 6) หมอวัง
- 7) โหรชี้ชัด
- 8) หมอดูไม้เท้าดาพิพย์
- 9) แม่หมอไอซ์แมรี่เจน
- 10) หมอดูน ดูดวงกับต้น-ดูดวง ไพ่ยิปซี ดูดวง รายวัน
- 11) Tomorrow Stones ทำนายดวงไพ่ยิปซี ไพ่ทาโร่ ไพ่ออราเคิล
- 12) ดวงทูเคย์
- 13) PIMFAH – แม่หมอฟิมพ์ฟ้า
- 14) ดูดวง by Greanlnw The Spirit Coaching หมอดูแม่นยำจากพันทิป
- 15) แม่หมอหน่อแตด
- 16) หมอฤกษ์ คอนเฟิร์ม ดูดวงฟรีแก่ทุกท่าน
- 17) ดูดวง12ราศี
- 18) ดูดวงความรัก

4.2.3 บัญชีออนไลน์ประเภทติ๊กต็อก ที่มีผู้ติดตามตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป จำนวน 10 บัญชี

- 1) amorabeth56
- 2) madam.grammy
- 3) kiss koonnatta
- 4) Alicesweetdevil
- 5) Coolkidsfortune
- 6) Jasminesjang
- 7) Morpoon on youtube
- 8) vanda tarot
- 9) tiny milly
- 10) MorAum_OracleDara

จากนั้นจึงนำมาจัดหมวดหมู่ตามเกณฑ์ที่ได้แบ่งไว้ เพื่อนำมาวิจัยวิเคราะห์ตามหัวข้อที่กำหนด

4.4 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและนำเสนอเกี่ยวกับที่ปรึกษาการวิจัยเพื่อพิจารณา จากนั้นจัดทำรายงาน วิเคราะห์ผลการวิจัย และข้อเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล มุ่งวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ระบุการดูดวงออนไลน์ การดูดวงของหมอดูที่มีการให้คำปรึกษาปัญหาชีวิตโดยใช้ทฤษฎีจิตวิทยาการปรึกษา (Counseling Psychology) และ

จิตวิทยาอื่น ๆ ที่ปรากฏ ความนิยมของการดูดวงในรูปแบบต่าง ๆ ผ่านจำนวนยอดการติดตามของบัญชีออนไลน์ และวิเคราะห์วิธีการที่เพจหมอดูออนไลน์ใช้ดึงดูดความสนใจให้คนมาดูดวง ผ่านรูปภาพการรีวิวและข้อความที่โพสต์บนเพจ รวมไปถึงความโดดเด่นของบัญชีหมอดูที่มียอดการติดตามสูง การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาแบบสร้างข้อสรุป ซึ่งได้ข้อมูลจากการรวบรวมบัญชีออนไลน์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ การทำนายดวงชะตา และนำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การดูดวงผ่านช่องทางออนไลน์ในสังคมไทยร่วมสมัย ผู้วิจัยได้ศึกษาประเด็นเกี่ยวกับ โหราศาสตร์ออนไลน์ และความนิยมของผู้ใช้บริการดูดวงผ่านช่องทางออนไลน์จากสื่อออนไลน์ 3 ประเภท ได้แก่ สื่อออนไลน์ประเภทอินสตาแกรม สื่อออนไลน์ประเภทเฟซบุ๊ก และสื่อออนไลน์ประเภทดีด็อก ซึ่งสามารถจำแนกผลการวิจัยออกเป็น 4 หัวข้อ ดังนี้

1. ธุรกิจการดูดวงออนไลน์ พบว่า การประกอบธุรกิจดูดวงในสื่อออนไลน์ทั้ง 3 ประเภท มีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้ศาสตร์เป็นช่องทางในการแสวงหารายได้ และช่วยเหลือผู้อื่นโดยการเป็นที่ปรึกษาหรือเป็นที่พึ่งพาทางจิตใจ

การดูดวงออนไลน์ในสื่อออนไลน์ประเภทอินสตาแกรม มีการสร้างธุรกิจเพื่อแสวงหารายได้และเพื่อตอบสนองความต้องการหรือความพึงพอใจของลูกค้า ซึ่งในการติดต่อสื่อสารเพื่อรับการบริการนอกจากจะเป็นการติดต่อสื่อสารจากสื่อออนไลน์ประเภทอินสตาแกรมแล้ว ยังพบว่ามีกระบวนการติดต่อสื่อสารเพื่อแสวงหารายได้จากสื่อออนไลน์ประเภทอื่นด้วยคือ แอปพลิเคชันติดต่อสื่อสาร (LINE)

การดูดวงออนไลน์ในสื่อออนไลน์ประเภทเฟซบุ๊ก มีความเป็นธุรกิจที่สร้างรายได้เป็นอย่างดี เนื่องด้วยสื่อออนไลน์ประเภทนี้เป็นสื่อออนไลน์ที่มีการเข้าถึงสะดวกที่สุด

การดูดวงออนไลน์ในสื่อประเภทดีด็อก พบว่าสื่อออนไลน์ประเภทนี้เป็นเพียงช่องทางที่ใช้ในการโฆษณาให้ข้อมูลข่าวสารเท่านั้น ในส่วนของการสร้างรายได้จะเป็นการเชื่อมโยงกับสื่อออนไลน์ประเภทอื่น กล่าวคือมีการให้ข้อมูลหรือช่องทางการติดต่อผ่านสื่อออนไลน์ประเภทเฟซบุ๊ก สื่อออนไลน์ประเภทอินสตาแกรมและแอปพลิเคชันติดต่อสื่อสาร (LINE) เป็นต้น นอกจากนี้แล้วยังมีการให้ช่องทางการติดต่อในรูปแบบอื่น ๆ อีกคือการติดต่อผ่านทางอีเมลและเบอร์โทรศัพท์

2. จิตวิทยากับโหราศาสตร์ในการดูดวงออนไลน์ พบว่า มีการใช้จิตวิทยาในการทนายใจ เป็นการทำนายอีกรูปแบบหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นปรากฏการณ์ฟอเรอร์ได้อย่างชัดเจน ซึ่งหมอดูนิยมนำมาใช้ในการทำนายดวงลงบนพื้นที่สื่อออนไลน์ของตน เพราะผู้คนมักจะเข้ามาเล่นเกมทายใจที่หมอดูโพสต์ลงหน้าฟีดข่าวหรืออ่านการทายสิ่งต่าง ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าข้อความเหล่านั้นช่วยเติมเต็มความรู้สึกที่ขาดหายไปของคนที่ยังมาอ่านการทายใจ เพราะส่วนใหญ่แล้วการทายสิ่งต่าง ๆ หมอดูมักจะให้คำพูดไปในทางบวกมากกว่าลบ และการทายเหล่านั้นล้วนแล้วแต่เป็นการทายที่คลุมเครือในทุกด้าน ศาสตร์แห่งการดูดวง ไม่เพียงแค่ว่าเป็นศาสตร์ที่ใช้ทำนายอนาคตหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เพียงอย่างเดียว แต่การดูดวงนั้นยังช่วยให้คนที่กำลังมีความทุกข์ใจเกี่ยวกับการใช้ชีวิต และต้องการทราบความเป็นไปในชีวิตของตนจากการทำนายดวงชะตานั้นรู้สึกสบายใจมากขึ้น วิธีการเช่นนี้เกี่ยวข้องกับเรื่องของจิตวิทยา เพราะกลุ่มคนที่เข้าไปดูดวงจะเชื่อว่าถ้าหากได้ ดูดวงแล้วจะสามารถวางแผนชีวิตหรือระวางสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นได้ และยังกล่าวต่อไปอีกว่าศาสตร์แห่งการดูดวงไม่ได้ลึกลับเหมือนจิตใจของมนุษย์สะท้อนให้เห็นถึงศาสตร์ของการดูดวงที่ไม่ได้ใช้แค่ไฟ หรือสื่อประกอบการทำนายดวงอื่น ๆ ในการดูดวงเพียงอย่างเดียวแต่อาศัยความรู้ทางจิตวิทยาในการอ่านใจหรือพฤติกรรมของคนที่เป็นดูดวง

นอกจากนี้ยังพบการใช้จิตวิทยาการให้คำปรึกษา ซึ่งในสังคมไทยหมอดูเปรียบเสมือนนักให้คำปรึกษาคนหนึ่ง จะเห็นได้ว่าส่วนหนึ่งที่เป็นเหตุผลให้คนไทยในปัจจุบันยังคงเลือกที่จะดูดวงกับหมอดูและตรวจดวงชะตาของตนอยู่เสมอ นั่น นอกจากในเรื่องของการอยากรู้ดวงชะตาของตน คนไทยบางกลุ่มต้องการคนที่สามารถจะพูดคุยถึงปัญหาต่าง ๆ ได้ และต้องการที่จะมีคนรับฟังปัญหา ซึ่งในบางครั้งคนเหล่านั้นอาจจะไม่ได้เชื่อเรื่องดวงมากมาย แต่ด้วยความที่ไม่รู้จะหันหน้าคุยกับใคร จึงเลือกจะเข้าไปดูดวงกับหมอดูเพื่อที่จะเล่าเรื่องราว หรือปัญหาต่าง ๆ ที่บางครั้งไม่สามารถพูดกับครอบครัวหรือเพื่อนได้ ซึ่งจากการศึกษาการดูดวงผ่านช่องทางออนไลน์นี้ ผู้วิจัยพบว่า ความสำคัญของหมอดูกับกลุ่มคนที่เสพติดการดูดวงในอีกมิติหนึ่ง ที่นอกจากจะเข้าไปดูดวง หรือตรวจดวงในแต่ละวันเพื่อเติมเต็มความรู้สึกของตนแล้ว ยังเป็นช่องทางของการหาที่ปรึกษาเมื่อมีปัญหาอีกด้วย ตัวอย่างเช่น การปรึกษาปัญหาความรักกับหมอดูผ่านการช่องทางพูดคุยแบบส่วนตัว

จากการวิเคราะห์หมอดูกับการใช้จิตวิทยาการปรึกษา จึงอาจกล่าวได้ว่า หมอดูที่เป็นที่นิยมในส่วนหนึ่งต้องมีทักษะในการพูดและสามารถเป็นผู้ฟังที่ดีได้ด้วย กล่าวได้ว่าถึงแม้หมอดูคนนั้นจะดูแบบสุ่ม ไม่ได้มีความรู้ในเรื่องของโหราศาสตร์ การดูดวงจริง ๆ แต่เมื่อเป็นที่ปรึกษาที่ดีได้ เส้นทางกลายเป็นหมอดูจะราบรื่นทีเดียว บวกกับปรากฏการณ์บาร์นัมหรือปรากฏการณ์ฟอเรอร์ในการทำนายทายทักเรื่องต่าง ๆ ที่ครอบคลุมผ่านช่องทางออนไลน์ สามารถที่จะมีผู้ใช้บริการเพิ่มขึ้นอยู่เสมอ เพราะใน 100 คน คำกล่าวที่คลุมเครือเช่นนั้นอาจจะไปตรงทั้ง 100 คนยังเป็นไปได้ เพราะคงมีทั้งตรงหมดและตรงบ้าง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงปรากฏการณ์ฟอเรอร์หรือปรากฏการณ์บาร์นัมได้อย่างชัดเจน กับคำกล่าวที่ว่า “เรามีทุกสิ่งสำหรับทุกคน” การทายในลักษณะนี้ เป็นเหมือนการทำนายแบบสุ่ม การทายจะใช้คำหรือสำนวนที่คลุมเครือและครอบคลุมในทุกด้าน เมื่อได้อ่านคำทำนายไปแล้วจะทำให้รู้สึกว่หมอดูคนนั้นทำนายแม่น แม้ว่าการทำนายทั้งหมดอาจจะตรงแค่บางส่วน

3. ความนิยมในการดูดวงผ่านช่องทางออนไลน์ พบว่า แอปพลิเคชันที่มีผู้เข้าใช้บริการการดูดวง และแอปพลิเคชันที่หมอดูนิยมใช้เป็นช่องทางในการทำนายมากที่สุด คือ เฟซบุ๊ก โดยเป็นสื่อออนไลน์ที่หมอดูและกลุ่มคนดูดวงนิยมมากที่สุด เพราะเป็นรูปแบบที่เข้าถึงได้ง่าย มีรูปแบบของการติดต่อสื่อสารที่หลากหลาย รวมทั้งยังเป็นสื่อออนไลน์ที่ผู้คนนิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย นอกจากนี้ผลการวิจัยการดูดวงด้านที่ได้รับความนิยมมากที่สุด พบว่าเป็นการดูดวงด้านความรัก เรื่องราวที่คนส่วนใหญ่เข้าไปปรึกษาและขอรับคำทำนายจากหมอดูมักจะเป็นเรื่องที่ทำให้เกิดความกังวลใจ เกิดคำถามหรือการคาดหวัง ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งความสัมพันธ์ของคนโสดและคนที่มีคู่ การดูดวงผ่านสื่อออนไลน์ที่กำลังได้รับความนิยม เห็นได้จากผลจากการสำรวจยอดผู้ติดตามที่มีจำนวนผู้ติดตามตั้งแต่จำนวนหลักหมื่นจนถึงจำนวนหลักล้านคน รวมไปถึงจำนวนของการกดไลค์และการแชร์ ที่มีจำนวนมากกว่าสื่อออนไลน์ประเภทอื่น อีกทั้งสื่อออนไลน์ประเภทเฟซบุ๊ก เป็นสื่อออนไลน์ที่เข้าถึงได้ง่ายไม่จำกัดอายุและจำนวนคนในการใช้งาน จึงทำให้ง่ายต่อการเข้าถึงและมีรูปแบบการดูดวงที่หลากหลาย ตัวอย่างเช่น การทำนายด้วยไพ่ การทำนายราศี และการดูโหงวเฮ้ง เป็นต้น รองลงมาจากสื่อออนไลน์ประเภทเฟซบุ๊ก คือสื่อออนไลน์ประเภทดีด็อก แม้จะถูกเปิดใช้งานได้ไม่นานแต่กลับได้รับความนิยมเป็นอย่างดี เนื่องจากมีการสร้างวิดีโอคอนเทนต์ (Content) ที่สั้น กระชับและหลากหลาย มีทั้งข่าวสาร เนื้อหาสาระ วิดีโอตลก วิดีโอร้องเพลง วิดีโอเต้นตามกระแสต่าง ๆ รวมไปถึงการทำวิดีโอที่เกี่ยวกับการดูดวงซึ่งหมอดูได้สร้างสรรค์รูปแบบออกมาได้ดึงดูดใจผู้ชมเป็นอย่างดีไม่ว่าจะเป็นในด้านของฉาก สีสนของวิดีโอ ประเด็นหรือหัวข้อในการทำคลิปวิดีโอที่สามารถดึงดูดใจผู้ชม เห็นได้จากยอดผู้ติดตาม การกดหัวใจ กดแชร์และแสดงความคิดเห็นในส่วนของคุณสื่อออนไลน์ประเภทอินสตาแกรม ที่ได้รับความนิยมน้อยที่สุดเห็นได้จากจำนวนของผู้ติดตามและจำนวนการกดไลค์กดแชร์ ทั้งนี้เพราะสื่อออนไลน์ประเภทอินสตาแกรม เป็นสื่อที่เน้นการโพสต์รูปและลงเรื่องราวที่แสดงชั่วคราวมากกว่าการใส่เนื้อความจำนวนมาก จึงได้รับความนิยมน้อยที่สุดจากสื่อออนไลน์ที่กล่าวมา

ความนิยมของหมอดูในการใช้สื่อออนไลน์เพื่อนำเสนอข้อมูลหรือเรื่องราวเกี่ยวกับการดูดวงโดยส่วนใหญ่หมอดูจะดูดวงผ่านสื่อออนไลน์ประเภทเฟซบุ๊ก แต่ทั้งนี้หมอดูบางคนได้ใช้งานสื่อออนไลน์หลายสื่อทั้งสื่อออนไลน์ประเภทเฟซบุ๊ก และสื่อออนไลน์ประเภทติ๊กต็อก ความนิยมในการดูดวงจากสื่อออนไลน์ทั้ง 3 ประเภท ได้แก่ สื่อออนไลน์ประเภทอินสตาแกรม เฟซบุ๊ก และติ๊กต็อก พบว่า ความนิยมในการดูดวงเรื่องความรัก มีหลายประเด็นที่น่าสนใจและได้รับผลตอบรับที่ดี ไม่ว่าจะเป็นการดูดวงความรักของคนโสด การดูดวงความรักของคนมีคู่ และการดูดวงความรักที่มาพร้อมการคาดหวัง มีทั้งสมหวังและผิดหวัง ซึ่งสังเกตได้จากยอดไลค์ ยอดแชร์ การลงรีวิวเรื่องราวความรัก การแสดงความคิดเห็นโต้ตอบหมอดูออนไลน์ โดยเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่บ่งบอกความสามารถในการทำนายและความแม่นยำของหมอดู

4. ความโดดเด่นของบัญชีหมอดูออนไลน์ที่มียอดการติดตามสูง พบว่า หมอดูออนไลน์ในปัจจุบันเกิดขึ้นมาใหม่หลายบัญชี ฉะนั้นหมอดูจึงมีวิธีการสร้างความโดดเด่นให้กับบัญชีของตนเพื่อให้เกิดความน่าสนใจแก่ผู้ติดตามหลายวิธีด้วยกัน จากการวิจัยพบว่า วิธีที่หมอดูส่วนใหญ่ใช้ในการสร้างความโดดเด่นหลัก ๆ จะมีทั้งหมด 3 วิธีด้วยกัน คือ การใช้สื่อบนการนำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ การจัดให้มีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบระหว่างหมอดูกับผู้ใช้บริการ และการโพสต์เรื่องราวต่าง ๆ ที่น่าสนใจให้ติดตามอย่างต่อเนื่อง ความโดดเด่นของบัญชีหมอดูออนไลน์ที่มียอดการติดตามสูงที่สุด พบว่ารูปแบบการนำเสนอการดูดวงของหมอดูแต่ละคนในสื่อออนไลน์แต่ละประเภทยังมีความโดดเด่นแตกต่างกันไปตามรูปแบบของแต่ละแอปพลิเคชัน ได้แก่ การโพสต์คำทำนายลงหน้าเพจทุกวันการใช้สื่อบนการนำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ภาษาที่ใช้ในการทำนายดวง มีกิจกรรมให้ดูดวงโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย มีการนำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับดวงชะตา มีการโต้ตอบกับผู้ติดตาม มีการใช้รูปภาพสื่อความหมาย และมีการนำเสนอรีวิวจากผู้ที่เคยมาใช้บริการเป็นจำนวนมาก

ความโดดเด่นของบัญชีหมอดูออนไลน์ที่มียอดการติดตามสูง พบว่า มี วิธีการดึงดูดความสนใจเพื่อเรียกลูกค้า และวิธีสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้ใช้บริการ โดยการโน้มน้าวใจของหมอดูออนไลน์ มีปรากฏอยู่ 5 วิธีการ ได้แก่ 1) การใช้วัจนภาษาที่โดดเด่น 2) การสร้างรีวิวจากผู้ที่ใช้บริการจริง 3) การจัดโปรโมชั่นลดราคา 4) การแนะนำแนวทางแก้ปัญหา และ 5) กลวิธีทางการตลาด โดยวิธีการที่นิยมใช้มากที่สุด คือ การรีวิวจากผู้ที่ใช้บริการจริง เห็นได้จากหมอดูหลาย ๆ บัญชีที่มีการใส่รีวิวไว้บนเพจหลักของตนเองเสมอ เพื่อเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือและบ่งบอกได้ถึงความแม่นยำในการทำนายดวงชะตาของหมอดูได้อีกด้วย จากการวิจัยสรุปได้ว่า หมอดูออนไลน์มีกลวิธีในการสร้างความสนใจแก่ผู้บริการทั้งหมด 5 วิธีการที่เด่น ๆ ด้วยกัน ซึ่งวิธีที่ได้ผลมากที่สุดและหมอดูนิยมใช้กันมากที่สุดคือการสร้างรีวิวจากผู้ที่ใช้บริการจริง เพราะเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือและทำให้ผู้สนใจจะใช้บริการได้มาเห็นข้อมูลและทำให้รู้ว่าหมอดูคนนั้นมีความศักดิ์สิทธิ์จริง ทำนายแม่นยำจริง ซึ่งรีวิวจากผู้ที่ใช้บริการจริงด้วยกันทั้งสิ้น ธุรกิจการดูดวงออนไลน์ จึงเป็นอีกหนึ่งธุรกิจที่ค่อนข้างเติบโตเร็วและได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในปัจจุบัน ในขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลทำให้พบว่ามีหมอดูหลายสำนักเกิดขึ้นมาบนโลกออนไลน์ ซึ่งทำให้เกิดการแข่งขันกันมากยิ่งขึ้น ดังนั้น หมอดูแต่ละคนจึงแสวงหาวิธีการสร้างความสนใจและดึงดูดผู้ใช้บริการให้ได้มากที่สุด เพื่อที่จะทำให้อาชีพเติบโตไวมากขึ้น และทำให้หมอดูมีชื่อเสียงเพิ่มมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การดูดวงผ่านช่องทางออนไลน์ในสังคมไทยร่วมสมัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจในเรื่องของการดูดวง และเล็งเห็นว่าในปัจจุบันธุรกิจออนไลน์เป็นที่นิยมของคนส่วนใหญ่ เนื่องจากมีความรวดเร็วทันสมัย และผู้คนสามารถเข้าใช้บริการต่าง ๆ ได้สะดวกมากขึ้น พบว่ามีหลายธุรกิจที่ได้ปรับตัวมาให้บริการทางออนไลน์เพิ่มมากขึ้น อาชีพหมอดูที่รับดูดวงออนไลน์นับเป็นอีกหนึ่งอาชีพที่กำลังเป็นที่นิยม จะเห็นได้จากบัญชีออนไลน์ หรือเพจการรับทำนายดวง ที่สามารถพบเห็นได้ทั่วไปและบ่อยครั้งในช่องทางออนไลน์ กล่าวได้

ว่าเป็นธุรกิจออนไลน์ที่ผู้คนให้ความสนใจและเข้ามาดูดวงออนไลน์ตามเพจต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ทั้งแบบไม่มีค่าบริการ และมีค่าบริการ ด้วยหลายเหตุปัจจัยที่ทำให้ผู้คนหันมาลองใช้บริการดูดวงออนไลน์ เช่น การโน้มน้ำหนักจากสื่อหรือเพจต่าง ๆ ที่หมอดูสร้างขึ้นมา ดังที่ กมลวรรณ จิตเจริญรักษ์ (2549) ได้วิจัยเรื่อง ภาษาหมอดูในสังคมปัจจุบัน ผลการวิจัย พบว่า หมอดูมีภาษา โครงสร้างและกลวิธีที่ใช้ในการทำนายที่มีลักษณะแตกต่างจากภาษาทั่ว ๆ ไป คือ หมอดูมีโครงสร้างการทำนายอยู่ 3 ช่วง คือ 1) เกริ่นนำ เพื่อนำไปสู่การทำนาย 2) การทำนาย เป็นส่วนที่มีรายละเอียดค่อนข้างมากและเป็นช่วงที่สำคัญที่สุด 3) การจบการสนทนา ซึ่งเป็นการปิดการทำนายระหว่างหมอดูและผู้ใช้บริการ การทำนายของหมอดูจะใช้วัจนภาษาเป็นหลัก แต่มีการใช้วัจนภาษาบ้าง โดยในด้านวัจนภาษาส่วนใหญ่เป็นภาษาพูด มีคำภาษาต่างประเทศค่อนข้างมาก มีคำสแลงและสำนวนภาษาต่าง ๆ ซึ่งสามารถเข้าใจง่ายและนิยมใช้โดยทั่วไป และภาษาที่หมอดูใช้โดยทั่วไป ส่วนมากจะเป็นศัพท์เกี่ยวกับราศี ดวงดาว การพยากรณ์ต่าง ๆ ที่นับว่าเป็นลักษณะเด่นที่บ่งบอกว่า เป็นภาษาของหมอดู ในด้านอวัจนภาษาหมอดูจะใช้บ้างในส่วนของลักษณะการแต่งกาย การจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เป็นต้น

ด้านกลวิธีการสร้างความน่าเชื่อถือ การโน้มน้ำหนัก พบว่า มีองค์ประกอบต่าง ๆ คือ การจัดสภาพแวดล้อม การใช้ศาสตร์หรือองค์ความรู้ การสร้างภาพลักษณ์ของการเป็นผู้ชี้ทางออก การประกันคุณภาพ การทำนายและการใช้พิธีกรรมต่าง ๆ ซึ่งทุกองค์ประกอบเป็นส่วนกระตุ้นให้ผู้ใช้บริการเกิดความเชื่อถือและยังเป็นการต่อยอดทางธุรกิจให้กับหมอดู

ความต้องการที่ปรึกษาหรือที่พึ่งทางใจในตอนที่กำลังเผชิญกับปัญหา เพื่อหวังจะให้ช่วยคลายความทุกข์ใจและรู้สึกสบายใจมากขึ้น หรืออาจจะเป็นเพราะว่าตัวบุคคลมีความสนใจและชื่นชอบในเรื่องของ การทำนายดวงชะตา มีความเชื่อในเรื่องโหราศาสตร์และการพยากรณ์เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว และนอกจากการดูดวง ผู้ใช้บริการบางรายมีการซื้อหรือบูชาวัตถุมงคลตามคำแนะนำของหมอดูอีกด้วย ซึ่งจัดว่าเป็นกลวิธีทางการตลาดของหมอดูที่ใช้การทำนายดวงชะตามาประกอบกับการจำหน่ายวัตถุมงคลต่าง ๆ เพื่อเสริมดวง นอกจากนี้หมอดูได้สร้างความโดดเด่นให้กับบัญชีของตนเองด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้มีผู้ติดตามเพิ่มมากขึ้น และถ้าหากมีผู้ติดตามเพิ่มขึ้นความน่าเชื่อถือของหมอดูจะมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งหมอดูสามารถทำนายดวงชะตาได้ตามหัวข้อที่กำหนดไว้ คำถามที่หมอดูพบบ่อยจะเป็นไปในเรื่องของปัญหาความรักในประเด็นต่าง ๆ หากคำทำนายเป็นไปในแง่ลบ หมอดูมักจะมียกชะการพูดที่ดี หรือการใช้หลักจิตวิทยาเข้ามาเสริม พบว่าหมอดูบางคนจบการศึกษาในศาสตร์ของจิตวิทยามาโดยตรง จึงมีการใช้ถ้อยคำที่สามารถทำให้ผู้ใช้บริการรู้สึกคล้อยตามและช่วยให้ผู้ใช้บริการมีความรู้สึกผ่อนคลายจากปัญหาลงได้ เปรียบเสมือนการคุยกับจิตแพทย์หรือเพื่อนที่ไว้วางใจ รวมไปถึงการพูดโน้มน้าวใจเพื่อให้ผู้ใช้บริการคล้อยตามได้ หมอดูบางรายมีการนำสินค้าหรือวัตถุมงคลเสริมดวงมาเสนอหลังจากดูดวงให้ซึ่งทักษะการพูดโน้มน้าวใจของหมอดูสามารถทำให้ผู้ใช้บริการตัดสินใจซื้อสินค้าจากหมอดู

ในสังคมปัจจุบันจะเห็นได้ว่าหมอดูยังคงมีบทบาทกับคนในสังคมเป็นอย่างมาก จากการวิจัยสามารถแบ่งบทบาทของหมอดูได้เป็น 3 บทบาท ได้แก่ 1) การเป็นผู้ทำนาย นับเป็นบทบาทหลักของอาชีพหมอดูที่จะต้องให้คำทำนายแก่ผู้มาใช้บริการและต้องตอบคำถามที่ผู้ใช้บริการต้องการทราบ 2) การเป็นผู้สอน หมอดูจะมีการแทรกคำสอนหรือคำแนะนำในการปฏิบัติตัวให้กับผู้ใช้บริการ 3) การเป็นนักจิตวิทยา หมอดูจะนำจิตวิทยาเข้ามาผสมผสานกับการทำนาย เพื่อให้ผู้ใช้บริการเกิดความสบายใจมากยิ่งขึ้นเมื่อได้ฟังคำทำนาย

อาทิตยา เข้มทอง (2552) ได้วิจัยเรื่อง การเปิดรับสื่อการทำนายดวงชะตา ทศนคติและพฤติกรรม การใช้บริการทำนายดวงชะตาของคนกรุงเทพฯ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติปานกลางต่อเรื่องของการทำนายดวงชะตา สำหรับหัวข้อที่มีระดับทัศนคติสูงสุด คือ ความเชื่อเรื่องดวงชะตา ส่วนข้อที่มีระดับทัศนคติต่ำสุด คือ ความเชื่อที่ว่าหมอดูคือผู้เชี่ยวชาญในศาสตร์ของการทำนายฯ แสดงให้เห็นว่าหมอดูยังไม่

สามารถสร้างความน่าเชื่อถือให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนโดยทั่วไปได้ ผลดังกล่าวส่วนหนึ่งเกิดขึ้นมาจากตัวของหมอเองที่สร้างความเสื่อมศรัทธาให้เกิดขึ้นผ่านสื่อมวลชน ดังนั้น หมอสมควรมีการกระบวนการสร้างความน่าเชื่อถือและภาพลักษณ์ที่ดีให้เกิดขึ้นในสายตาประชาชนที่เป็นผู้ใช้บริการทำนายดวงชะตาด้วย อันเป็นผลดีต่อตัวหมอและธุรกิจทำนายดวงชะตา และบางครั้งคำแนะนำที่ดีจากหมอยังจะช่วยให้ประชาชนมีพฤติกรรมที่ดีขึ้นหลังจากที่ได้ใช้บริการและทราบผลการทำนายนั้น

งานวิจัยของ ยลลดา มณเฑียรมณี (2538 อ้างถึงใน ญัฐชัย อยู่ยืนนาน, 2559) ได้วิจัยเรื่อง หมอดูทางเลือกสำหรับความมั่นคงทางจิตใจ พบว่า สาเหตุที่ทำให้มีผู้คนมารับบริการหมอดู เพราะต่างมีความคาดหวังว่า หมอดูจะเป็นที่พึ่งทางจิตใจ เป็นที่ปรึกษาและแนะแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้ ทั้งนี้เป็นการสร้างความมั่นใจและขวัญกำลังใจให้กับผู้รับบริการ ที่ต้องการผู้มาช่วยตัดสินใจเมื่อต้องกระทำการใด ๆ ที่อาจเกิดผลทั้งดีและร้ายขึ้นในอนาคตเพื่อจะได้วางแผนในการดำรงชีวิตให้มีความพร้อมและรัดกุมมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นในงานวิจัยการดูดวงผ่านช่องทางออนไลน์ในสังคมไทยร่วมสมัยจึงทำให้พบว่า การดูดวงออนไลน์เป็นธุรกิจออนไลน์ประเภทบริการที่มีจุดมุ่งหมายในการประกอบธุรกิจเพื่อแสวงหารายได้ ซึ่งนอกจากการดูดวงหมอดูยังมีบทบาทของการเป็นที่ปรึกษาให้กับผู้ใช้บริการ โดยใช้หลักจิตวิทยาเป็นส่วนหนึ่งในการทำนายดวงและการสื่อสารโดยส่วนใหญ่ ผู้ใช้บริการมักจะถามคำถามในเรื่องของความรักเป็นหลัก มีทั้งการดูดวงแบบเสียค่าบริการและไม่มีค่าบริการ ซึ่งจัดเป็นรูปแบบของการจัดกิจกรรมดูดวงฟรีให้ผู้ใช้บริการได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในโพสต์ได้อย่างอิสระ ถือได้ว่าเป็นความโดดเด่นของการดูดวงที่พบในบัญชีหมอดูออนไลน์ที่มียอดการติดตามสูงบนสื่อออนไลน์แต่ละประเภทที่ทำการวิจัย นอกจากนี้ยังพบว่าหมอดูมีเทคนิควิธีการที่สร้างแรงดึงดูดใจให้กับผู้ใช้บริการหลายด้าน โดยด้านที่โดดเด่นมากที่สุด คือ ด้านการนำเสนอวิธีจากผู้ใช้บริการที่เคยเข้ารับบริการดูดวง ซึ่งเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้กับหมอดูและทำให้ผู้คนที่พบเห็นมีความสนใจที่จะเข้ามาดูดวงเป็นจำนวนมาก

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

จากการวิจัยการดูดวงผ่านช่องทางออนไลน์ในสังคมไทยร่วมสมัย ทำให้ทราบว่าอาชีพนักพยากรณ์หรือที่คนไทยเรียกโดยทั่วไปว่า หมอดู เป็นอาชีพที่ได้รับความนิยมอย่างมากในปัจจุบัน ซึ่งทำให้คนรุ่นใหม่สนใจเรียนรู้อาสาสมัครแห่งการพยากรณ์มากขึ้น โดยการดูดวงหรือดูหมอดู สามารถแบ่งออกเป็น 2 แบบใหญ่ ๆ คือ ดูดวงแบบตัวต่อตัวและดูผ่านช่องทางออนไลน์ประเภทต่าง ๆ ผู้คนเริ่มสนใจที่จะรับบริการดูดวงแบบออนไลน์มากขึ้น จากแต่เดิมที่มีเพียงการดูดวงแบบพบหน้าหมอดู ยุคสมัยได้มีการพัฒนา เทคโนโลยีต่าง ๆ ถูกประดิษฐ์ออกมาให้บริการกับผู้คนได้สะดวกมากขึ้น เช่น โทรศัพท์ โน้ตบุ๊ก คอมพิวเตอร์ เป็นต้น หมอดูจึงได้ปรับวิธีการดูดวงให้เข้ากับช่องทางในการติดต่อที่หลากหลายตามความทันสมัยของเทคโนโลยีและทำให้เกิดธุรกิจการดูดวงออนไลน์ขึ้นมา

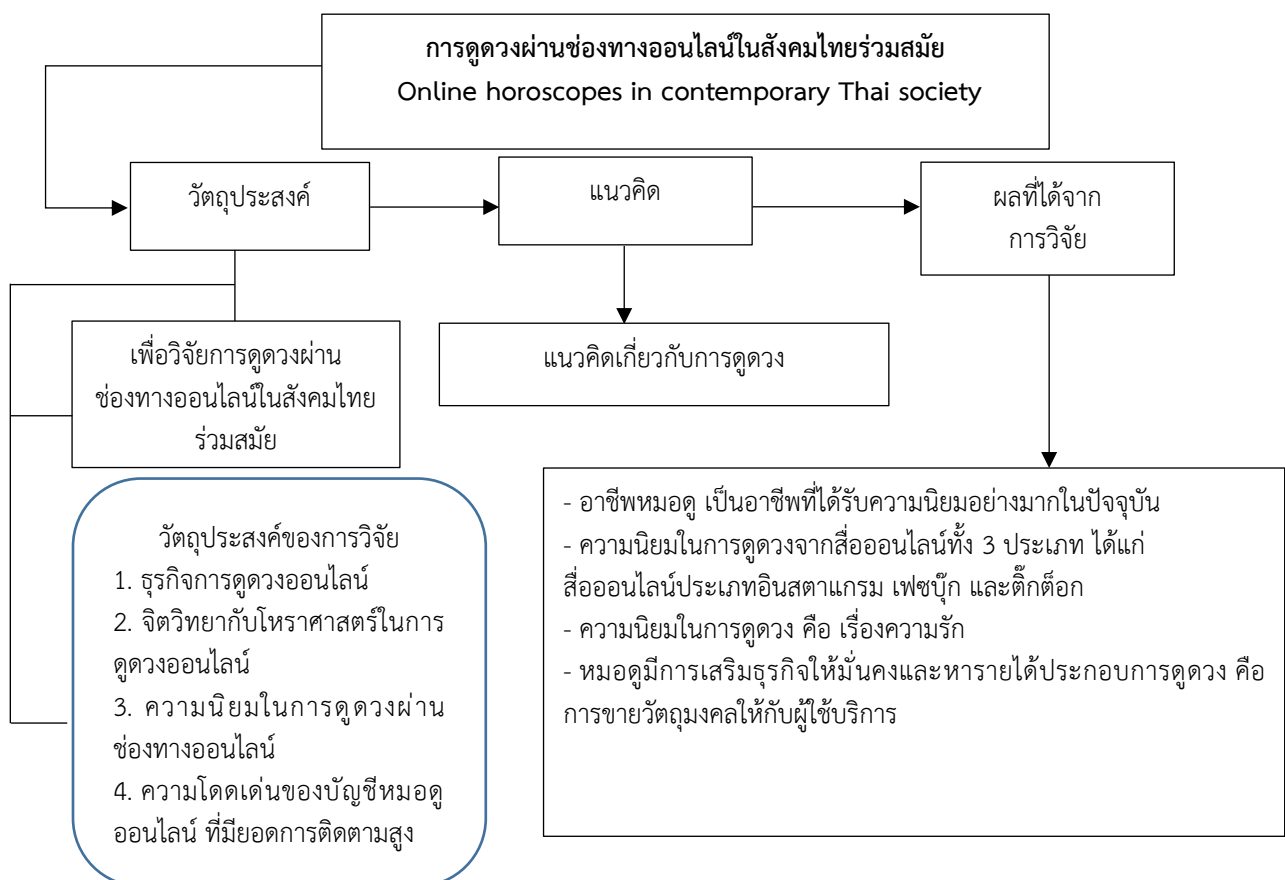
หมอดูที่เป็นที่นิยมในส่วนหนึ่งจะมีทักษะในการพูดและมีความสามารถในการเป็นผู้ฟังที่ดีได้ดั่งกล่าวได้ว่าถึงแม้หมอดูคนนั้นจะดูดวงแบบสุ่ม ไม่ได้มีความรู้ในเรื่องของโหราศาสตร์ หรือศาสตร์ในการดูดวงด้านในด้านหนึ่งจริงจัง แต่เมื่อสามารถเป็นที่ปรึกษาที่ดีได้ และมีทักษะในการพูดเพื่อเอาใจผู้ใช้บริการ อาชีพการเป็นหมอดูจึงมักจะดำเนินไปอย่างดีทีเดียว

ความนิยมในการดูดวงจากสื่อออนไลน์ทั้ง 3 ประเภท ได้แก่ สื่อออนไลน์ประเภทอินสตาแกรม เฟซบุ๊ก และติ๊กต็อก พบว่า ความนิยมในการดูดวงเรื่องความรัก มีหลายประเด็นที่น่าสนใจและมักได้รับผลตอบรับที่ดี ไม่ว่าจะเป็นการดูดวงความรักของคนโสด การดูดวงความรักของคนมีคู่ และการดูดวงความรักที่มาพร้อมกับการคาดหวัง ซึ่งมีทั้งสมหวังและผิดหวัง สังเกตได้จากยอดการกดไลก์และยอดการแชร์ โดยมีการลง

รื้อฟื้นเรื่องราวความรัก การแสดงความคิดเห็นโต้ตอบกับหมอดูออนไลน์ ซึ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่สื่อให้เห็นถึงความแม่นยำของหมอดูเมื่อมีผู้ผ่านเข้าไปพบเห็น กระแสความนิยมในการดูดวงจึงเพิ่มขึ้นตามลำดับ

ความโดดเด่นของบัญชีหมอดูออนไลน์ที่มียอดการติดตามสูงที่เห็นได้ชัดมากที่สุด คือ การใช้สีสันในการนำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ในบัญชีหมอดูออนไลน์ของแต่ละแอปพลิเคชันเพื่อดึงดูดความสนใจ มีการจัดกิจกรรมดูดวงฟรีหน้าเพจเพื่อให้ผู้ที่สนใจเข้ารับบริการดูดวง รวมไปถึงได้มีส่วนร่วมหรือมีปฏิสัมพันธ์ในการแสดงความคิดเห็น และการโพสต์เรื่องราวเกี่ยวกับดวงหรือความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับดวงชะตาลงหน้าบัญชีออนไลน์ของตนเพื่อให้ผู้ที่สนใจเข้ามาอ่าน จะเห็นได้ว่าบัญชีหมอดูออนไลน์ที่มียอดการติดตามสูงที่สุดของแต่ละแอปพลิเคชัน จะใช้ทั้ง 3 วิธีนี้ ในการนำเสนอการดูดวง เพื่อให้บัญชีของตนมีความสนใจและมีผู้ติดตาม จึงทำให้บัญชีหมอดูออนไลน์ทั้ง 3 แอปพลิเคชันนี้มีจำนวนผู้ติดตามมากที่สุด

กลวิธีการดึงดูดความสนใจ และความสามารถด้านการตลาดของหมอดูออนไลน์ พบว่าหมอดูหลายคน ไม่เพียงแต่มีการทำนายทายทักดวงชะตาให้แก่ผู้ใช้บริการเท่านั้น แต่มีการเสริมธุรกิจให้มั่นคงและหารายได้ประกอบการดูดวงชะตา คือการขายวัตถุมงคลให้กับผู้ใช้บริการ ซึ่งหมอดูจะทำการแนะนำสินค้าหลังจากดูดวงชะตาเสร็จสิ้น อาทิ การโน้มน้าวว่าหากอยากเสริมความมั่นคงหรือสิริมงคลในชีวิต ผู้ใช้บริการควรที่จะบูชาสิ่งของเหล่านี้ ซึ่งมักโน้มน้าวให้บูชาโดยแล้วแต่ความสมัครใจของผู้ใช้บริการ และใช้คำกล่าวว่าหมอดูเพียงแต่แนะนำแนวทางเพิ่มเติมให้เท่านั้น ดังนั้น หมอดูแต่ละคนจึงมักแสวงหาวิธีการสร้างความสนใจและดึงดูดผู้ใช้บริการแบบใหม่เสมอ เพื่อที่จะทำให้ธุรกิจเติบโต และทำให้หมอดูมีชื่อเสียงเพิ่มมากขึ้น

สรุป

สรุปผลการวิจัยพบว่าธุรกิจการดูดวงออนไลน์ มีการประกอบธุรกิจดูดวงในสื่อออนไลน์เป็นช่องทางในการแสวงหารายได้ และช่วยเหลือผู้อื่นโดยการเป็นที่ปรึกษาหรือเป็นที่พึ่งพาทางจิตใจ ด้านจิตวิทยากับโหราศาสตร์ในการดูดวงออนไลน์ หมอดูจะต้องมีทักษะในการพูดและสามารถเป็นที่ปรึกษาที่ดีได้ ด้านความนิยมในการดูดวงผ่านช่องทางออนไลน์ ช่องทางออนไลน์ที่ผู้ใช้บริการและหมอดูนิยมใช้มากที่สุดคือ เฟซบุ๊ก สำหรับการดูดวงด้านที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ ด้านความรัก ความโดดเด่นของบัญชีหมอดูออนไลน์ที่มียอดการติดตามสูง หมอดูจึงมีวิธีการสร้างความโดดเด่นให้กับบัญชีของตนเพื่อให้เกิดความน่าสนใจแก่ผู้ติดตาม ด้านกลวิธีการดึงดูดความสนใจในการดูดวงออนไลน์ มี 5 วิธีการ ได้แก่ 1) การใช้ฉันทนาภาษาที่โดดเด่น 2) การสร้างรีวิวจากผู้ที่ใช้บริการจริง 3) การจัดโปรโมชั่นลดราคา 4) การแนะนำแนวทางแก้ปัญหา และ 5) กลวิธีทางการตลาด โดยวิธีการที่นิยมใช้มากที่สุด คือ การรีวิวจากผู้ใช้บริการจริง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ภาครัฐควรมีการประชาสัมพันธ์ในการดูดวงออนไลน์เพื่อเป็น soft power ของไทย

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการวิจัยการดูดวงออนไลน์จากสื่อออนไลน์ประเภทอื่น ๆ เช่น ทวิตเตอร์ ยูทูปและเว็บไซต์ออนไลน์
2. ควรมีการวิจัยหมอดูออนไลน์ที่มีศาสตร์การพยากรณ์ที่หลากหลายรูปแบบที่ปรากฏในสังคมไทยปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ ฐิติเจริญรักษ์. (2549). *ภาษาหมอดูในสังคมปัจจุบัน* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย]. คลังข้อมูลนักวิจัยและผลงานวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. <https://hdl.handle.net/20.500.14437/2187>
- กิตติคุณ พลวัน. (2561). *กลยุทธ์การสื่อสารของหมอดูออนไลน์: กรณีศึกษาเฟซบุ๊กแฟนเพจอาจารย์นก ยิปซี ดวงดาว* [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช]. STOU IR at Sukhothai Thammathirat Open University. <https://ir.stou.ac.th/handle/123456789/12149>
- ณัฐชัย อยู่ยืนนาน. (2559). *พฤติกรรมการใช้บริการพยากรณ์โชคชะตาของนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. Silpakorn University Repository. <https://sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/14463>
- ธัญญา นาคบุตร. (2556). *ความสัมพันธ์ด้านความเชื่อด้านโหราศาสตร์กับความสุขในที่ทำงานของพนักงาน บมจ. ธนาคารกรุงไทย สำนักงานใหญ่ สายปฏิบัติการ* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. Silpakorn University Repository. <https://sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/9856>
- ธีรธัช ธีระธนโสภณ. (2565). *การศึกษาปัจจัยความพึงพอใจคำพยากรณ์ดวงชะตาผ่านช่องทางออนไลน์ของผู้บริโภคในกรุงเทพฯ และปริมณฑล* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหิดล]. CMMU Digital Archive. <https://archive.cm.mahidol.ac.th/handle/123456789/4941>
- บุญณพธีร์ เจียวิริยบุญญา. (2564). *มานุษยวิทยาการพยากรณ์: ประสบการณ์ในการพยากรณ์ดวงชะตาบนพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ ในชีวิตประจำวันของชาวดิจิทัลไทย. มนุษยศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 22(2), 137–160. https://so03.tci-thaijo.org/index.php/JHUMANS/article/view/248108*

- สันติภาพ ศรีนิมิตรอุดม. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเครียดกับการดูดวงของประชากรในจังหวัด เชียงราย [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- โสภิตา พลสา. (2564). พฤติกรรมการพยากรณ์โหราศาสตร์ของผู้บริโภคผ่านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของ ประเทศไทย [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ]. DSpace at Srinakharinwirot University. <http://ir-ithesis.swu.ac.th/dspace/handle/123456789/1811>
- อภิญา สารพันธ์, พระครูภาวนาโพธิคุณ, และจรัส ลีกา. (2565). การวิเคราะห์วิชาโหราศาสตร์ที่มีอิทธิพลต่อ คุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดขอนแก่น. วารสารวิชาการธรรมทรรศน์, 22(2), 113–124. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/dhammathas/article/view/254402>
- อักรกิตติ์ สินธวงศ์ศรี. (2559). การรับรู้ การเสียดิตและผลกระทบจากการดูดวง [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chulalongkorn University Intellectual Repository. <http://doi.org/10.58837/CHULA.THE.2016.683>
- อาทิตยา เข้มทอง. (2552). การเปิดรับสื่อการทำนายดวงชะตา ทศนคติและพฤติกรรมการใช้บริการทำนาย ดวงชะตาของคนกรุงเทพฯ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=10.14457/CU.the.2009.1444